

DVE ZMLUVY

„A ja budem im Bohom, a oni mi budú ľuďom.“ ŽIDOM 8,10

Teológovia objavili v Biblii niekoľko rôznych druhov zmlúv, týkajúcich sa vývoja ľudských dejín. Pre nás je podstatné z nich spomenúť dve: Starú a Novú, o nich bude pojednávať tento článok. Ich základný súhrn je obsiahnutý v Jeremiášovi 31,31-34, kde je učený rozdiel medzi zmluvou, ktorá bola uzavretá s otcami, keď ich Boh vyviedol z Egypta a Novou zmluvou, ktorá bola v Jeremiášových časoch zatiaľ len budúcnosťou. Mojžiš bol prostredníkom tej prvej a Ježiš zase druhej.

MOJŽIŠOVSKÁ ZMLUVA bola často znovu opakovaná veľmi milostivým a dôkladným tónom. Vezmime si napríklad scénu, ktorá sa odohrala v treťom mesiaci exodu, keď obrovský zástup prichádza na planinu pod úpäť hory Sinaj. Zatiaľ tu nie je vidieť žiadny oblak, ani oheň na hrebeni hory, ale Mojžiš navrhuje ľudu, že ak oni budú poslúchať Boží hlas a budú zachovávať Jeho slovo, Boh, potom bude činiť dve veci: bude ich pokladať za svoje vlastníctvo, cennejšie nad všetky národy; a že ich bude pokladať za svoje kráľovské kňažstvo a svoj svätý národ (2M 19,5,6). A ľud, bez mihnutia oka, či uvedomenia si, čo všetko si to bude vyžadovať, neuvážene jednohlasne zvolal, **„Chceme vykonať všetko, čo povedal Hospodin.“** A takto vstúpili do zmluvy.

Krátko po tom, čo bolo daných Desať Božích prikázaní, sa zasľúbenia zmluvy z Božej strany ešte rozšírili. Za dodržanie časti predchádzajúcej zmluvy na strane ľudí (podmienka poslušnosti), Boh pridal k svojim predošlým sľubom ďalšie zasľúbenia, v ktorých sa snaží porozumieť a naplniť celú šírku ich potrieb a tak rozšíril svoju účasť v zmluve (2M 23,22-31). A znovu tu vidíme ako ľud volá jedným hlasom na súhlas (24,3).

To ešte nebolo všetko; keď vstupovali do zmluvy, kniha zmluvy bola verejne predčítaná a slávnostne ratifikovaná pokropením krvou, ľud zase zvolal: **„Všetko čo riekol Hospodin budeme plniť a poslúchať“** (24,7). Ale ako biedne poznali samých seba! O týždeň, či dva, všetci divoko tancovali okolo zlatého teľaťa; a o niekoľko mesiacov nato nebol v ľude nikto, kto by sa odvážil vyhlásiť, že dodržal zmluvu do posledného puntíku. Práve naopak: **„zmluvu, ktorú oni zrušili..., ...znie výrok Hospodinov.“** Čo iného sa dalo od nich čakať? Aj napriek tomu, že im Mojžiš napísal druhé, detailné prehlásenie podmienok zmluvy v knihe Deuteronomium. Stále tu ako refrén zaznieva opakovaná požiadavka, „Budeš zachovávať.“

Stará zmluva mala dva veľké nedostatky, ktoré mali príčinu v slabosti ľudskej prirodzenosti; ponajprv Stará zmluva neponúkala žiadnu moc, žiadne morálne posilnenie, aby uschopnila ľudí k čineniu toho čo vyžadovala; a taktiež nemohla zabezpečiť účinné riešenie problému ľudských

hriechov, ktoré vyplynuli z neúspechu v plnení záväzkov zmluvy (ktoré mali dodržiavať v poslušnosti) (Žid 9,9).

Väčšina ľudí, ktorí sa snažia žiť duchovný život, sa určite stretne s takouto skúsenosťou. Na začiatku našej cesty, keď sme boli vykúpení krvou Baránka a prenesení do nového života, sa zdá, akoby sme znovu stáli pod horou Sinaj; alebo lepšie povedané, naše svedomie sa stáva našim Sinajom a z jeho vrcholu akoby zaznieval Boží hlas, ktorý nám zasľubuje, že bude našim Bohom, ak poslúchneme jeho hlas vo všetkom. A to aj hneď sľubujeme dodržať. Nie sme neúprimný, naozaj to chceme činiť; sme okúzlení životným ideálom, ktorý sa nám ponúka. Je to našou túžbou nielen preto, že je to podmienka požehnaní, ale aj preto, že sa nám to samé o sebe javí príťažlivé a pôvabné.

Ak sa k tomuto zaväzujeme robíme veľkú chybu; pretože si na seba berieme úlohu, ktorá je úplne nad naše možnosti a schopnosti. Je to ako keby, chcel ochrnutý človek vyliezť na Mont Blanc, alebo ako keby chcel skrachovanec zaplatiť svoje dlžoby. Čoskoro zistíme, že hriech ochromil všetky naše morálne schopnosti. To dobré, čo by sme chceli, nevieme činiť, a to zlé čo činiť nechceme, činíme. Dostávame sa do zajatia zákona hriechu, ktorého sme účastní, ktorý stojí v protiklade so zákonom nášho myslenia. Vyjdeme si prevetrať kosti ako inokedy a neuvedomujeme si, že sme na to príliš slabí.

Je na škodu veci, ak sa každý o neužitočnosti týchto pokusov učí na vlastných chybách, namiesto toho, aby sa poučil zo skúsenosti iných, z historických záznamov. Jeden po druhom sa snaží zaslúžiť si privilegium Božej prítomnosti, jeho úsmev a požehnanie, tým, že bude dobrý a poslušný. . . vyhovovať všetkým nariadeniam, pravidlám a predpisom. Chvíľočku to ešte možné je, ale veľmi skoro sa to úplne zrúti. Sme bezradní a zbití ako psy. Len pomaly sa učíme, že tak isto ako prijímame z Božích rúk ospravedlnenie, potrebujeme prijať aj posvätenie, ako Jeho nezištný dar.

Ak sa ktokoľvek, kto číta tieto riadky snaží zachovať priateľstvo s Bohom na základe princípu skúšania dodržiavať a zachovávať prikázania, veľmi skoro si musí si uvedomiť istotu svojho zlyhania, ktoré príde nie kvôli nedostatku odhodlania, ale pre slabosť jeho starej prirodzenosti. Ak však príčne k milosti zjavenej v druhej, lepšej zmluve, rýchlo v nej nájde bezpečné a pokojné miesto odpočinku, z ktorého nebude nikdy vypudený.

LEPŠIA ZMLUVA je omnoho lepšia ako tá Mojžišova. Boh v nej sľubuje ešte lepšie zasľúbenia (Žid 8,6), ako tie v predchádzajúcej zmluve, zasľúbenia, nad ktorými je hodné sa pozastaviť, na druhej strane tu nie je žiadny záväzok, alebo úloha, či požiadavka, ktorú by sme my na našej strane potrebovali plniť. Nie su tu žiadne **ak**, . . . žiadne podmienky poslušnosti, ktoré je treba dodržať. Od začiatku až do konca obsahuje **Ja budem** zo strany Najvyššieho. Spočítajte si ich v tejto úžasnej pasáži (vv. 10,11,12), a smelo si ich privlastnite a prehláste, lebo každý jeden z týchto sľubov by sa mal stať vašou osobnou skúsenosťou, keďže toto je zmluva, podľa ktorej zijeme, a prostredníctvom ktorej máme prístup k Bohu.

„Svoje zákony im vložím do mysle...“ To sa týka intelektuálnych schopností: myslenia, pamäte schopnosti argumentovať... Zákony uložené v mysli majú neoceniteľnú hodnotu, pre neustále pripomínanie si ich; takže sú stále zaznamenané na všetkých míľnikoch ciest nášho myslenia a nášho vnútorného života. Neustále si vyžadujú našu úctu a pozornosť.

„...a vpíšem im ich do srdca...“ Srdce je sídlom emocionálneho prežívania a náklonností. Keď sú teda zapísané tam, vyžadujú si aj našu lásku. To čo človek miluje, zaiste aj nasleduje a poslúcha. Zomierajúci vojak, keď sa mu snažili vybrať guľku, ktorá prenikla hlboko do jeho hrude povedal „Trošičku nižšie a našli by ste môjho Kráľa“; v prípade kresťana, ktorý je vo zmluve s Bohom, pôsobí vpísaný zákon na jeho najhlbšie city. Poslúcha pretože miluje poslušnosť. Zostáva v službách svojho Pána nie preto, že by musel, ale pretože si to vyvolil. Neustále bez omrzenia opakuje: „Milujem svojho Pána, a bez neho neurobím ani krok.“

„...a ja budem im Bohom, a oni mi budú ľuďom.“ Toto ustanovenie je ešte lepšie ako predchádzajúce, pretože predpokladá pôsobenie zachovávaúcej moci Božej. Jeho vyvolený národ sa od neho vzdialil natoľko, že ho raz dokonca nazval „LoAmmi“ **Nie môj ľud** (Hoz 1). Ak sa teda niekedy môžeme stať jeho zvláštnym vlastníctvom, tak to môže vyplynúť jedine pôsobením jeho milostivého Ducha, ktorý nás drží tak, ako slnko udržiava svojou príťažlivosťou planéty, aby neskončili vo vesmíre len ako blúdiace telesá.

„...lebo ma budú znáť všetci...“ Niečo tak veľkolepé! Je to vôbec možné? Poznať Boha! Poznať hlboké tajomstvá Božie. Poznať ho, alebo vedieť o ňom. Poznať ho ako Abrahám, ktorému zveril svoje tajomstvá, ako Mojžiš, ktorý s ním hovoril tvárou v tvár, alebo ako apoštol Ján, keď mu zjavoval vo videniach veci, ktoré prídu. Hovorí to o skutočnosti, že takáto blízka skúsenosť Boha je možná aj pre tých najmenších!

„...a budem milostivý ich neprávostiam...“ V starej zmluve tu bol len malý priestor pre milosrdenstvo. Bola jednoducho záležitosťou dobrovoľného súhlasu, ak jedna zo zmluvných strán zlyhala len v najmenšom detaile, druhá strana viac nebola povinná zotrvať verná vzájomnej dohode. Zlyhanie jednej strany neutralizovalo celú zmluvu. Tú už nie je takáto prísnosť. Práve naopak, milosrdenstvo je súčasťou tohto vzťahu a uskutočňuje sa v ňom milosť.

„...a na ich hriechy nepomyslím viacej.“ Tak ako je zmazaný text na tabuli, je to aj s hriechom, je akoby vymazaný z Božej pamäte. Hriechy budú zabudnuté ako dlh, čo bol dávno splatený. Budú vytreté z mysle v takej úplnosti, ako keby tam ani nikdy neboli. Aj keby ich niekto hľadal, nenájde... Ako kameň, čo bol hodený do oceánskej hlbčiny. Ako oblak, čo mizne z modrej oblohy keď ho absorbuje letná horúčava. Keď po Jákobovej smrti predstúpili Jozefovi bratia pred Jozefa a vydali sa mu napospas, báli sa, že budú trpieť jeho pomstou, keď už stratili ochranný plášť svojho otca. Ich

strach bol však úplne neopodstatnený. Zistili, že odplata sa úplne vytratila z uvažovania ich brata, a Jozef plakal, keď za ním takto prišli. Rovnakým spôsobom nás Boh už nechce odsudzovať za naše staré hriechy, a je zarmútený ak neveríme v úplnosť hojnosti jeho odpustenia.

Užívaš si každodenne podmienky tejto zmluvy? Boh je pripravený naplniť ich do poslednej bodky. Spoľahni sa, že bude konať podľa svojho zaslúbenia. Počítaj s Jeho vernosťou. Nárokuj si naplnenie každého zo záväzkov v celej šírke a plnosti podľa Jeho bohatstva a tvojich potrieb. **Neskúšaj vynájsť vlastné podmienky, či požiadavky, okrem tých Jeho; ale s radosťou prijmi pozíciu, v ktorej nemusíš robiť nič a predsa zvíťazíš a prijmi to, čo ti Boh dáva,** bezplatne a bez námahy.

Pýtaš sa ako môže Boh nazývať toto zmluvou, ak tu nie je žiadna druhá zmluvná strana? Odpoveď je jednoduchá: ***Ježiš Kristus sa postavil na naše miesto,*** a nielen vyjednal túto zmluvu, ale sám ju v našom mene naplnil, a v náš prospech splnil jej všetky požiadavky a nároky. On niesol odplatu za ľudské slabosti a prestúpenia. Realizoval všetky požiadavky dokonalej, ničím nenarušenej poslušnosti. Zaručil sa prostredníctvom daru Ducha Svätého v nás zabezpečiť svätosť, ktorú by sme vlastným snažením nemohli nijako dosiahnuť. Sám sa stal našim mecenášom a ručiteľom, takže Boh môže pristúpiť na takéto liberálne podmienky pre nás, keďže celú cenu zaplatil Jeho Syn. Avšak v tejto situácii sme len za predpokladu, že sa živou vierou stotožníme so Synom a necháme všetky duchovné transakcie v jeho rukách a natrvalo sa do nich aj sami odovzdáme. To je tá Nová a lepšia Zmluva, ktorá nahradila Starú.